

47790867-8	11/05/2015	גלובס - הערב	עמוד 8	1/2	26.66x35.16
תמוז - פונדקאן - 87670					

תוכנית אב: זוגות של אבות מדגימים: איך מתמרנים בין משפחה לעבודה ללא הבדלים מגדריים < **דפנה ברמלייגולן**

קדיירה [המדריך לניהול 08 <

אב טיפוס

חלוקת העבודה בין זוגות גברים מדגימה איך היינו חיים בעולם של שוויון בין המינים

- קביעת המטפל העיקרי ובן הזוג שימשיך לפרנס נקבעת לרוב עפ"י שיקולים כלכליים או נטיות לב וגם בן הזוג העובד שותף בגידול הילדים באופן אקטיבי יותר
- למה זה קורה ומה יש לאבות הסטרייטים ללמוד / **דפנה ברמלייגולן**

* הערכות, התשלום אינו כולל שהייה של ההורים במדינה לרגל הלידה

עד 21:00. אם צריך, דברים יחכו למחר בבוקר."

חלוקה טבעית

חלוקת העבודה בבית הנהוגה בין זוגות של גברים נותנת מבט מעניין על היחסים המסורתיים בין גברים לנשים. למעשה, חלוקת העבודה במשפחות אלה, בין המפרנס למטפל העיקרי בילדים, מנטרלת את המרכיב המגדרי ומאפשרת לקבוע את החלוקה לפי שיקולים תועלתניים או לפי נטיות לב. לדברי דורון ממט"מגד, שהקים לפני 8 שנים את סוכנות הפונדקאות תמוז, אב לשני ילדים עם בן זוג, "יש בזוגיות עדיין איזו תפיסה מגדרית שמושגת על תפקידים מסורתיים. גבר ואישה, לפי תפיסה זו, אמורים לעשות סדרה שונה של פעולות. אין שום סיבה שאישה תגיד: 'איזה יופי, בעלי עוזר בבית'. כשמגיע זוג גברים למערכת יחסים משפחתית, כל התפקידים צריכים להילקח בחשבון והם מתחלקים בצורה יותר טבעית: כל אחד תופס את המשבצת שיותר מתאימה לו, אין את הכובע המגדרי שממנו צריך לצאת. כשבן הזוג שלי ואני התחלנו לנהל מערכת ביתית, לא היה כתוב לאף אחד על המצח שזה צריך לדפוק מסמרים וזה צריך להכין את

דילמה לגבי חשיבות הקריירה, שמוכרת להרבה נשים. הם פתאום מגלים שהתשוקה שלהם למקום העבודה קצת משתנה: הסיפוק וההישגים העיקרי, סמל סטטוס - לאמצעי. הם אומרים: 'חשוב לי לעבוד כדי להבטיח את איכות החיים של הילדים'". טל רווח (37), אב יחידני לשני ילדים בני שנה ותשעה חודשים מפונדקאות בהודו, דווקא קודם בעבודה באמצע ההיריון ואף כשחזר מחופשת הלידה. מצד שני, רווח, שכיום מכהן כדיקאן הסטודנטים במכללת רידמן, מצהיר שהיקף השעות שהוא מקדיש לעבודה ירד, אבל לא התפוקות. הדבר מחזק את הממצאים הידועים לגבי נשים, שלאחר הפיכתן לאימהות הן יעילות בהרבה בעבודה מכיוון שהן חייבות לצאת מוקדם מהעבודה ולכן מנצלות היטב את השעות שהן עובדות. את הדברים שאומר רווח אפשר לשמוע מהרבה נשים, אבל לא מהרבה גברים סטרייטים. "לפני הילדים הייתי זמין 24/7 ועכשיו אני זמין חמישה ימים וחצי בשבוע, ולחלוטין לא זמין בשעות שבהן אני מטפל בילדים. בעבר אפשר היה לתפוס אותי בכל שעה. היום, ב־15:30 אני יוצא מהעבודה ואין מה לדבר איתי

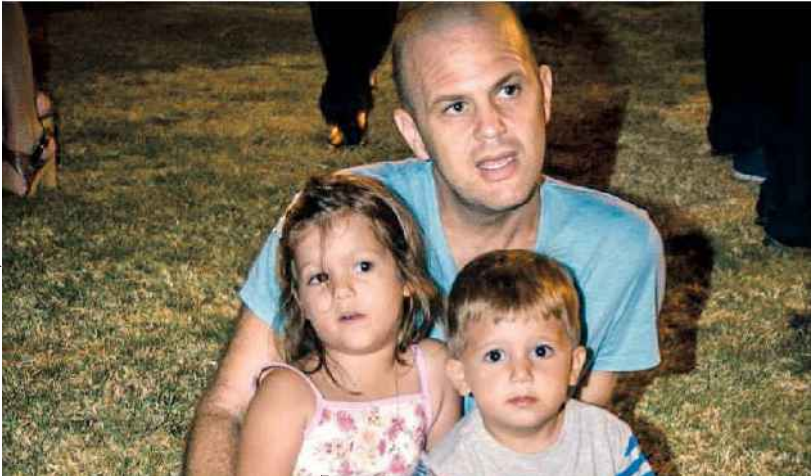
אלת ההורות של משפחות שבהן שני ההורים הם גברים

עלתה לכותרות בעקבות רעידת האדמה בנפאל, ש"תפסה" עשרות זוגות של גברים שעברו תהליך פונדקאות במדינה. מסגרות כאלה - וגם מסגרות של אבות יחידנים - נפוצות גאוגרפית בישראל עדיין בעיקר בתל-אביב ולפי הערכות יש בארץ כ־500 משפחות כאלה, אולם הן מאתגרות ומפנות זקוקות את התפיסות המסורתיות הקיימות לגבי חלוקת העבודה בין גברים לנשים בתוך הבית ובשוק העבודה.

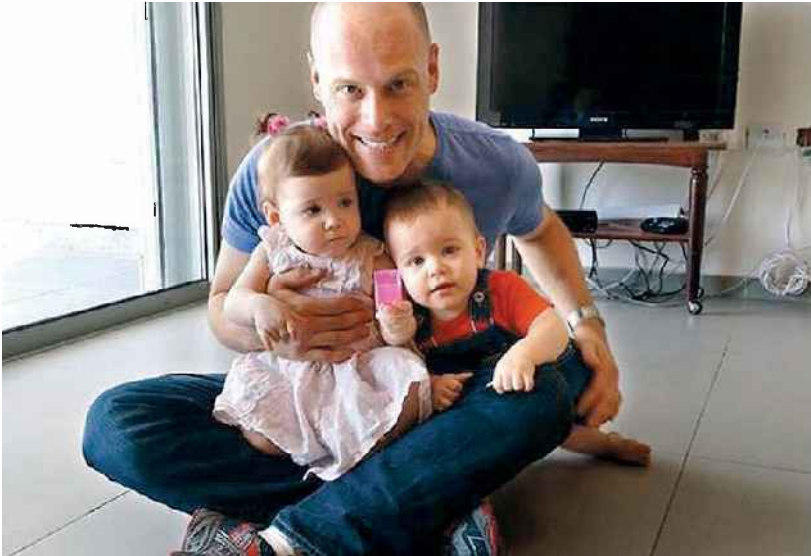
לפי מחקר שנעשה ב־2010 במכון רוקוואי בקליפורניה, גברים הומוסקסואלים שהפכו להורים נטו יותר מגברים סטרייטים להפחית בהיקף שעות העבודה וחלקם אפילו הפכו לאבות במשרה מלאה. המגמה הזו גרמה לירידה בהכנסת משק הבית וכמובן לעלייה בהוצאות, אך זה לא מנע מהמשתתפים במחקר להרגיש, בניגוד למרבית הגברים הסטרייטים, שהבית קודם לעבודה.

לדברי ד"ר אילן טבק-אבירם, פסיכולוג קליני ומלווה הורים דרך פונדקאות, "הרבה מהמטופלים שלי מדברים על השינוי התפיסתי בהתייחסות למקום העבודה. לאנשים שהיו מאוד קרייריסטים יש פתאום

47790894 - 8	11/05/2015	גלובס - הערב	עמוד 9	2/2	25.7×35.23
תמוז - תשס"ט87670					

דורון ממסמגד וילדיו. "אין כובע מגדרי"

טל רוה ושוני ילדיו. "פחות זמין, עם אותן תפוקות"

פונדקאות. לדברי עו"ד שירה להט, בשירות המדינה מדובר בזכויות ברורות להורים השמורות לאבות או לאמהות וטבעי שגם זוג גאה יכול ליהנות מהן, בתנאי שהוא מצהיר שכן הזוג השני אינו משתמש בהן – כמו מחלת ילד או משרת אם, שמאפשרת פחות שעות עבודה. "במגזר הפרטי זה פחות נפוץ, כי אין זכויות כאלה וכל אחד צריך לנהל מו"מ פרטני עם המעסיק על התנאים שלו. זה עדיין פחות מקובל שגבר אומר לא לקבוע פגישה בשעה 17:00 כי הוא צריך להיות עם הילדים מאשר אישה שמבקשת בקשה כזו.

- אבל מותר לסרב**. "אם יש מעסיק שנוהג באיזה שהוא אופן וזה לגבי כל האימהות בחברה ובא עובר גבר ומגיש בקשה וזהו והוא לטעון להפליה. התחושה היא שהתרגלו לזה די בקלות, זה עבר חלק. זו לא כזו דרמה, אז לעובד נולד ילד והוא יוצא לחופשת לידה, כמו אישה".

בקשה לחלוק את חופשת הלידה. זאת עוד לפני שדיברנו על סוגיית הגיור, שהיא מורכבת כשלעצמה. לדברי ליבוביץ', "אני ממליץ ללקוחותיי לגשת לביטוח לאומי ולהגיש הצהרת זוגיות חודשיים לפני הלידה כדי שאפשר יהיה להגיש את הבקשה לביטוח לאומי מיד כשחוזרים לארץ עם הילדים. ביטוח לאומי יוצא מגדרו כדי לתת לנו את הכסף – ובמהירות. בכלל ישראל מאוד נוחה לפונדקאות – אני מכיר זוגות שהתגיירו ועלו לארץ כדי להביא ילדים".

המעסיקים התרגלו

באופן מפתיע, שוק העבודה, כנראה בגלל החוקים השוויוניים, מתייחס לאבות החדשים בצורה טבעית למדי. מלבד הורה כזה שטען שהרגיש שציפו ממנו לעבוד בחופשת הלידה משום שהוא לא ממש "ילד", החוק אינו מאפשר למעסיקים לסרב ליציאה לחופשת לידה או לפגוע בזכויותיו של גבר שמביא ילד לעולם באמצעות תהליך

החוק אינו מאפשר למעסיק לסרב ליציאה לחופשת לידה או לפגוע בזכויותיו של גבר שמביא ילד לעולם בהליך פונדקאות

לא נראה הופעה של אבות סופי שבוע כמו אצל זוגות סטרייטים. תמיד שני בני הזוג יגיעו יחד לאירועים בגן", אומר טבק־אבירם.

כמו המסיבות בגן, גם חופשת הלידה שאחד מבני הזוג יוצא אליה היא גם הודמנות שגברים סטרייטים לרוב מפספסים. למרות שהחוק מאפשר לגברים לצאת לחופשת לידה במקום נשותיהם או לפחות לחלוק אותה איתן, תופעה זו עדיין נדירה: גם מפני שהיולדת זקוקה בכל מקרה למנוחה בשבועות הראשונים אחרי תהליך הלידה, גם משום שחלק מהנשים מיניקות, וגם מפני שלרוב הגבר מושקע יותר בקריירה והציפייה היא שימשיך לעבוד.

אצל זוג גברים, השיקול העיקרי הוא השיקול הכספי: למי משתלם לצאת יותר לחופשת הלידה: למשל לשכירים ולא לעצמאים. הפסיקה הישראלית בעניין דווקא מתקדמת: היא מאפשרת לכל אחד מבני הזוג לצאת לחופשת לידה, אף אם אינו ההורה הביולוגי; ב־5 באפריל האחרון אף התקבלה פסיקה תקדימית שלפיה שני בני הזוג, בתנאי שכל אחד מהם הוא הורה ביולוגי, יכולים לצאת לחופשת לידה יחד.

התוצאה הזו של ילדים שכל אחד מהם הוא ילדם הביולוגי של אחד מבני הזוג מתאפשרת באמצעות הטכנולוגיה של הפריית שתי ביציות והחדרתן ליולדת אחת או תהליך מקביל בזמנים אצל שתי פונדקאיות. כך בחלק מהמקרים נולדת לבני הזוג שלישייה במקביל או בהפרש של שבועות ספורים. החוק הישראלי לגבי ההורים שבחרו בפונדקאות שוויוני בין נשים לגברים. גם גברים שעוברים תהליך פונדקאות מחויבים להודיע על ההריון עד השבוע ה־20 ואז הם מוגנים מפיטורים – ומי שלוקח את חופשת הלידה מוגן מפיטורים במשך שנה אחריה, בדיוק כמו נשים.

החוק אמנם מקל על הזוגות הגברים, אבל תהליך הפונדקאות כרוך בפרוצדורה ארוכה ומתישה, מסביר לנו עו"ד גיל ליבוביץ', אב גאה בעצמו ל־3 ילדים: הזוג מגיע לחו"ל במועד הלידה ונאלץ להישאר שם כחודש שנועד להתחמת הפונדקאית על טופסי הוויתור ולבדיקת רקמות, שהיא תנאי לקבלת הילדים (הפרוצדורה הזו קוצרה לארבעה ימים בזמן רעידת האדמה בנפאל).

השלב הבא הוא עריכת חוזה אבהות וקבלת ספח בתעודת הזהות. עם הספח אפשר להגיש בקשה לאימוץ או לבקש כתחליף צו הורות פסיקתי. רק אחרי קבלת הצו, אפשר לגשת לביטוח לאומי ולבקש תשלום על חופשת הלידה או להגיש

להשקיע בילדים ולשנות את החיים מן הקצה אל הקצה. אצל זוג הטרוסקסואלי לא להביא ילדים זה אקט מרדני שכל הזמן ירימו עליו גבות. זה מרד במוסכמה חברתית. לגבי זוג גברים – זה דווקא חריג להביא ילדים וכרוך בזה מאמץ מיוחד. בדרך כלל גם הזוגיות היא יותר ארוכה לפני הילדים. יש איזה תהליך הכנה יותר ארוך ולכן גם יש ציפייה לעשות יותר ויתורים".

"כשבן הזוג שלי ואני התחלנו לנהל מערכת ביתית לא היה כתוב לאף אחד על המצח שאחד צריך לדפוק מסמרים ואחר צריך להכין את האוכל"

עניין נוסף שמאפשר היעדר התבניות הברורות הוא לקחת עזרה בתשלום. "לגברים יותר קל להכניס אישה הביתה", אומר טבק־אבירם. "אני שומע לא פעם מאימהות שקשה להן לבחור מטפלת, מעבר לקושי הפיזי שבמציאת איש המקצוע המתאים, גם בגלל שזו עוד דמות נשית שנכנסת הביתה, וזה גורם סוג של מתח. אפשר לומר בהכללה שלגברים קצת יותר קל לקבל את זה. אולי זה אפילו מביא עוד איזה ייצוג שכרגע אין בבית". גברים נוטים פחות מנשים לקחת חופשת לידה של שנה, כפי שעושות נשים לא מעטות. בכל מקרה, חלוקת העבודה היא שוויוניות בהרבה. "או שניהם מטפלים, או שאחד מוגדר מטפל עיקרי, אנחנו

האוכל". להעדר התפיסות המסורתיות אין רק יתרונות, אומר טבק־אבירם, אלא גם חסרונות; שכן הזוגות הגבריים נאלצים להמציא תבניות חדשות ולהחליט מי ייקח את תפקיד המטפל העיקרי, מי ישקיע יותר בקריירה ויפרנס ומי יוציא את הילד מהגן – שאלות שאצל מרבית הזוגות הסטרייטים כמעט אין עליהן עוררין. כדי לברוא את התבניות החדשות האלה יש לדון בהן ועצם הדיון בשאלות האלה וסגירת כל הקצוות, הוא מאוד חשוב, משום שלרוב תהליך הפונדקאות מתרחש בחו"ל – רחוב מהיעין והלב. טבק־אבירם מרגיש בקבוצת ההכנה ללידה שהוא עושה לזוגות, שלא "יירדמו" ושהיו מוכנים ליום שאחרי. "בגלל העובדה שאין תבניות ברורות, אין בהכרח ציפייה מאחד מבני הזוג להיות יותר בבית. המקרים בתחום מראים שהחלוקה היא יותר שוויונית וכך אני למד גם מהמטופלים שלי. מצד אחד זה טוב כי זה יוצר סיטואציה יותר מאוזנת בין שני בני הזוג, מצד שני אצל זוגות סטרייטים יש נוחות בתבניות החברתיות ולא צריך להמציא את הגלגל מחדש. הרבה פעמים פוגשים בבני זוג ששניהם קרייטיסטים, מחויבים מאוד למקום העבודה ומושקעים בתחום המקצועי, וכשהם מביאים ילדים, לשניהם יש קושי בויתור והם צריכים לקבל החלטה שהיא לא פשוטה לשניהם".

- למה דווקא לגברים זה יותר קשה מלנשים קרייריסטיות?** "כי זה לא התפקיד שהם גודלו וחונכו עליו. עניין נוסף הוא הצורך בהכנסה גדולה, כי הילדים הגיעו לעולם אחרי תהליכים מאוד יקרים. בהרבה מהמקרים מדובר ביותר מילד אחד ולעתים גם בשלושה בעת ובעונה אחת. אנשים נכנסים לחובות ולהלוואות והם צריכים להחזיר. מצד שני, גם בגלל התהליך הזה יש איזו מחויבות